

dotičnemu dopisniku. Nauka nikakor ne natisnemo, ker g. Ogrizek ni poklican, da bi naše čislane dopisnike podučeval, zlasti, ker smeši sv. čednosti. Tudi popravek bi mu lahko vrnil, ker v dotični številki ni nobenega dopisa iz Kostrivnice in je več Ogrizkov, vendar bi nas prej ali slej z gori navedenim paragrafom za natisek prisilil; toda tistega paragrafa pa ni ne za nas, ne za naše razsodne bralce, da ne bi smeli imeti svojih mislij. Popravek se dobesedno glasi: Oziroma na znani § 19 prosim dopis iz Kostrivnice iz zadnje številke sledeče popraviti in v prihodnem »Gospodarju« razglasiti: »Ni res, da bi bil Ogrizek rekel: naj bode veselica samo za Kostrivničane, Slatinčani pa naj doma bodo, ker hodijo sem pohujšat.« Ogrizek.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so se zadnji ponedeljek odpeljali v Budapešto. — Poslanska zbornica je prenehala svoje zborovanje zadnji soboto, dne 2. junija, in gosposka zbornica zadnji torek, ko je bila potrdila postavo o valutni predlogi, trgovinsko pogodbo z Rusijo in nekaj manj važnih rečij. Nič ne bodo kmetje zadovoljni z rusko trgovinsko pogodbo, ker se cena žitu ne bode zvikšala, pač pa bržčas še znižala.

Gališko. Dne 5. junija je brat našega svetlega cesarja, nadvojvoda Karol Ludovik, slovesno otvoril deželno razstavo v Levovu. — Poljski in rusinski državni poslanci so med seboj sklenili pogodbo, vsled katere bode rusinski jezik več pravice dobil v šolah in uradih. Govori se tudi, da bukovinski Rusini dobé lastnega grško-katoliškega nadškofa.

Štajarsko. O shodu nemških zaupnih mož v Gradcu dne 3. t. m. govorimo na prvem mestu. Naši sosedje naj bi si zapomnili besede dunajske nemške, ali krščanske »Reichspošte«: Kar je za jedno narodnost pravično, mora tudi vsaj prav biti za drugo. — Na Ptujju so 2. t. m. za župana izvolili Jožefa Ornika in za njegovega namestnika Franca Kaiserja ml. Oba sta sinova pridnih slovenskih starišev; in zdaj naj kdo trdi, da je Ptuj nemško mesto!

Koroško. Kjer cvete liberalizem, tje se žid kaj rad ugnezdí; tako tudi v tej deželi. Okoli Vrbskega jezera imajo že več posestev v svojih rokah, in zdaj tudi po drugod ta ali oni žid kupi kako kmetijo. — Gledé onih dveh mož, ki ju naj kmečke občine volijo za državna poslanca, še se niso zedinili. Pri tem konservativci roke preveč križem držé.

Kranjsko. Otvoritev dolenske železnice je bila jako slovesna. Ljudstvo se je pokazalo vrlo probujeno. Tudi izlet Ljubljanskega »Sokola« in dveh pevskih društev v Novo mesto dne 3. t. m. je bil velikansk. — Velikansk se mora tudi imenovati shod katoliško-političnega društva v Trnovem na Notranjskem. Prišlo je blizu 5000 ljudi. — Na Gorenjskem so ustanovili katoliško slovensko društvo za Radoljiški okraj. Bog daj obilno blagoslova!

Primorsko. V Gorici še nimajo župana. Večina bi rada nekega dr. Venutija, ali vlada tega ne more potrditi, ker je prehud iredentovec, preveč si želi v Italijo. — Parobrodnemu društvu, avstrijskemu Lloyd, bode se zopet začelo slabo goditi, dasi je toliko milijonov dobilo državne podpore, ker ima dva tekmeča: neki Tržačan in japonsko društvo, ki zelo po ceni prevažata ljudi in blago.

Dalmatinsko. V Dobrovniku so bile občinske volitve, in čudo, Srbi so se združili z Italijani zoper

Hrvate, katerim so 200 glasov uničili. Ali pravoslavje ne vzgaja boljnih značajev, kakor so le-ti Srbi, da se gredo bratit s slovanskimi sovražniki?

Hrvatsko. Za senjskega škofa je že pred tremi meseci bil odločen reški župnik, opat Bedini; škof Strossmayer pa je preprečil nakane ogerske vlade s tem, da je papežu priporočil dr. Barona, vseučiliškega profesorja v Zagrebu. Tako je prav. Kam pa pridemo, ako bodo posamezne vlade začele škofe nastavljati?

Ogersko. Nj. veličanstvo svetli cesar ostanejo bržčas v Budapešti, dokler hrvatski ban grof Khuen Hédervary ne sestavi novega ministerstva; kajti dr. Wekerle je s svojimi tovariši odstopil. Vseh vkup ni škoda, kajti slabšega ministerstva se ni imelo Ogersko, kakor je to bilo. Zdaj bo menda tudi odklenalo rogoviljenju za civilni zakon, za katerega se tudi pri nas liberalci toliko ogrevajo. Ako Hédervary ne bode mogel dobiti ministrov, bodo se morale volitve za državni zbor razpisati.

Vunanje države.

Rim. Sv. oče izdelujejo znamenito okrožnico ali pismo o zjedinenju razkolnikov s sv. katoliško cerkvijo. — Za stalnega odposlanca ruskega je pri sv. stolici imenovan Izvolski.

Italijansko. Kakor je večina poslancev glasovala za vojaške stroške, tako bode tudi za finančne načrte, ker se mnogi poslanci bojé novih volitev, ker je n. pr. neki poslanec pri zadnjih volitvah potrošil 25 tisoč lir. Čudno! Bržčas pa pride do novih volitev, ker je Crispijevo ministerstvo odstopilo; morda pa še ostane. — Pred tednom sta po noči v Rimu dve bombi razleteli, ena pred palačo pravosodnega, druga pred palačo vojnega ministra, baje zato, ker je bil v sicilijske homatije zapleteni poslanec Giuffride obsojen na 18 let zapora.

Francosko. Novi ministerski predsednik je Dupuy, prej predsednik poslanske zbornice. Novemu ministerstvu se bode prej ali slej slabo godilo, ker se drži tistih načel, zaradi katerih je prejšnje moralo odstopiti.

Nemško. Olomuški nadškof Kohn se je te dni mudil v Berlinu in ga je nemški cesar povabil na obed. — Dne 4. junija je začel zborovati v Poznanju poljski katoliški shod, čegar odbor je našega naučnega ministra, dr. Madeyskega, imenoval častnim domom.

Rusko. Poljski plemenitaši so zelo zadolženi. Poljakom in Nemcem pa je prepovedano, nakupovati zemljo na Ruskem, zatorej jo le Rusi nakupujejo. To bode hud udarec za poljsko narodnost, ker se na takih nakupljenih posestvih le Rusi naseljujejo. Tako torej Rusija dela na popolno uničenje Poljakov in katoličanstva.

Rumunsko. Lahko umevamo, da so Rumunci v kraljevini zelo razjarjeni nad Ogri, ker ti tako barbarsko in nečloveško ravnaajo s sedmograškimi Rumunci. Te dni je neko ogersko društvo prišlo v glavno mesto Bukarešt, in več dijakov jim je hotelo zastavo sežgati, da je morala policija vmes poseči.

Bolgarsko. Ministerstvo Stambulovo je torej odstopilo, kakor smo danes teden poročali, in vsled tega je bila mnogo izgrediv in nemirov v Sredu in po drugih mestih, da je nekaj mrtvih obležalo. Novi ministerki predsednik je Stojilov. Mož je strog in je že naredil red po državi. Ljudstvo je knezu Ferdinandu močno udano, in to je največ vredno.

Srbsko. Ker je tudi več radikalcev vladi in kralju častitalo zaradi obustavljanja ustave, vsled tega je vsa radikalna stranka poparjena. — Da srbski prestol ne stoji na posebno trdnih nogah, razvidi se iz tega, da je Aleksander Karadjordjevič v nekem velikem dunajskem

listu dal javljati, da on ima največ pravice do srbske kraljeve krone. — Kralj Aleksander daje novo, sedanjemu času primerno ustavo izdelavati.

Afrika. Anglija je nekaj zemlje, katero si Francozi osvajajo, odstopila kongijski državi, in vsled tega velika razburjenost na Francoskem, zlasti ker je kongijska država proti francoskim naselbinam zgradila več trdnjav. Do boja brz ne pride, vendar bode ta zadeva delala sitnosti novi francoski vladi.

Za poduk in kratek čas.

Turki na Dravskem polju.

Zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.

(Konec.)

Enako se je na Dravskem polju godilo tudi l. 1529, ko je sultan Sulejman po brezuspešnem obleganju Dunaja tiral svoje divje trume mimo Maribora, Slov. Bistrice, katero so Turki požgali, čez Konjice in Celje nazaj v domovino, da bi se pripravil za nov, — hujski naval. In zares, že l. 1532. je zbral ogromno armado ter je ž njo vihral čez Ogersko naravnost proti glavnemu mestu našega cesarstva. Pa pri Kiseku, majhni trdnjavi ob ogersko-štajarski meji ga ustavi hrabri Nikolaj Jurešič ter trdnjavo tri tedne tako junaško brani, da je sultan Sulejman zgubil veselje in pogum, obiskati, kakor je bil poprej v velikem napuhu trdil, cesarja Karola na Nemškem.

Vsled tega je bila sicer Nemčija rešena, toda joj ubogi Štajarski, čez katero so se Turki dne 4. sept. razlili. Zaradi neprestanega deževja in jako slabega pota valila se je vojska počasno naprej. Pokončaje vse, kar njim na pot pride, prilomastijo Turki dne 11. septembra pred Gradec. A slavni Kacijanar je prišel glavnemu mestu štajarske dežele še o pravem času na pomoč, zato so se Turki že naslednji dan obrnili proti jugu. Na večer tistega dne je glavni oddelek turške vojske počival pri Lipnici, manjše čete pa se že po Slov. goricah ropale in požigale.

Od Lipnice so Turčini vihrali nad Svičino, katero so užgali. Dne 17. septembra je sultan po trudapolnem hodu čez bregove in močvirnate kraje dospel z glavno armado pred Maribor. Mesto se je pod vodstvom Žige Višnjegorskega junaško branilo in tri sovražne naskoke srečno odbilo. Ker so Turkom bile cesarske trume vedno za petami ter njim nagajale od vseh strani, podali so se dne 20. in 21. septembra prek mosta, katerega je bil veliki vezir Ibrahim napravil, na drugo stran Drave. Pa na prodnatem Ptujskem polju jim je manjkalo zdrave in čiste vode, pa tudi potrebnega živeža. Zato so se, sežgavši most za seboj, razlili na vse strani. Ena četa je ropala pod Pohorjem in razdjala grade Slivnico, Fram in Lembah ter dospel v Ruše, ubila tamošnjega župnika. Druga je udrila proti Celju in plenila ondi, glavna armada je pa razsajala po Dravskem polju, užgale cerkev Sv. Vida, razdjala gradič Tram ter dospela dne 22. septembra pred Ptuj. Prepustivši mesto in Spodnje Ptujsko polje četam, ki so iz Slov. goric tje prihrule, odrinil je sultan še tisti dan po blatnih haloških klancih, v katerih je mnogo živalij obležalo in pocapalo, v Vinico na Hrvatskem. V Turškem vrhu je baje smrt dohitela soprogo nekega paše, katero so tamkaj pokopali in na njen grob položili velik kamen.

Turške čete, ki so po Slov. goricah ropale, so požgavši cerkev Sv. Ozbalda v Ptujskem predmestju, hrule mimo Velike nedelje, razdjale Ormož ter se pri

Varaždinu združile z glavno armado, katero je sultan, zaradi nepovoljnega uspeha ves pobit, tje pripeljal. Od tam so se Turčini pomaknili nazaj s svojo domovino.

To je bil najbrž zadnji naval Turkov na Dravsko polje, kajti da-si beremo, da so Turčini tudi v poznejših letih obiskali še nekaterokrati Slov. Štajar, vendar nikjer ne zasledimo, da bi bili tudi na Ptujsko polje dospeli.

Omeniti nam je še, da je najbrž pri zadnjem navalu l. 1532. na Dravskem polju, zlasti na gornjem z-ostalo precej Turkov, ki so se ondi celo udomačili. Zato se nahajajo se dan današnji v Cirkovicah, pri Sv. Lovrencu, na Hajdinju in drugod turška rodbinska imena, kakor Baša, Sagadin, Mustafa, Murat, Hasenmali. Slednjih eden se je pred nekaterimi leti iz Hajdinske župnije priženil v Stojnce, in tako se zamore tudi starodavna Stojanova vas ponašati s »Hasanom malim«.

Tudi Kari in Salamuni so brezdvomno turškega izvira. Enako, če ne bolj, kakor Slov. Šajar, kjer štejemo 34 turških navalov, o katerih bodo obširneje poročale letošnje Slovenske večernice naše slavne družbe sv. Mohorja, trpeli sta tudi Kranjska in Koroška; več kakor tri sto let je Turčin pustošil zlasti one dežele, v katerih Slovenci prebivajo. Pri tolikih in tako silnih navalih se pač ni čuditi, da smo Slovenci v omiki in napredku za drugimi narodi zaostali, in ako nam to drugi narodi, — zlasti nekateri Nemci očitajo — je to ne le grdo, temveč tudi zelo nehvaležno. Ko so oni zidali cerkve, gojili vednosti, književnost in omiko, ko so cvetela njih mesta, napredovala kupčija in obrtnost, stal je ubogi Slovenec z orožjem v roki na straži, varovajoč svoje imetje, domovino, pa tudi druge dežele vedno pretečega sovražnika, bojeval se je slovenski sin s krutim Turčinom. In zato, da je narod slovenski toliko stoletij odbijal turško silo in srečno zadržal pogubonosne valove, ki so pretili zaliti vsó Evropo in ugonobiti krščanstvo in omiko, zato, da, za to je zdaj teptan in zaničevan! Nehvaležnost je bila, je in menda tudi bode plačilo sveta. Toda

Hrast se strese, hrib se gane,
Svet in vse se spremeni,
A! Slovenec zvest ostane,
Zvest vse svoje žive dni!

Smešnica. Jurče čita v šoli jecljaje: »Go—gospod, tu je do—dobro biti. Če ho—hočeš, si bo—bomo tu t—tri ko—kočice posta—posta—postavili«. Učitelj ga posvari: »Jurče, pazi, če ne, dobiš zausnico!«. Jurče čita dalje: »Tebi eno, Mojzesu eno in Eliji eno«.

Razne stvari.

(Slovenskega društva) odbor je imel v Celju zadnji torek posvetovanje in sklenil, prihodnji teden v Celje poklicati slovenske zaupne može, da se bodo pogovorili, kaj bode še treba storiti glede slovenskih paralel na celjski gimnaziji.

(Družba sv. Cirila in Metoda.) Pri dekanjski konferenciji v Kozjem zbrani č. gg. duhovniki so zložili za to prekristno družbo 25 kron in na naše upravnistvo poslali. Živeli!

(Vabilo.) Kmečko bralno društvo pri sv. Križu vise Maribora bode v nedeljo, dne 10. t. m. ob treh popoldne zborovalo v Koroščevi gostilni. Na dnevnem redu so: podučni govori o kmetijstvu, šaljivo srečkanje, petje in prosta zabava. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Slovenske Matice) odborova skupščina bode v sredo dne 13. junija ob pol 6 uri popoldne v dru-